

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 24/08/2020

Του: Κυριάκου Βελόπουλου, Προέδρου Κόμματος, Βουλευτή Λάρισας

ΠΡΟΣ : Τον κ. Υπουργό Εσωτερικών
Τον κ. Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού
Τον κ. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΘΕΜΑ : «Ανάγκη για απόδοση τιμών στον Αμερικανό πρωτεργάτη της διάσωσης των Ελλήνων της Σμύρνης, κο Asa Jennings, μέσω της ονομάτισης οδού του αστικού δικτύου της πρωτεύουσας με το όνομά του»

Κύριοι, κύριοι Υπουργοί,

Διαβάζουμε σε ιστοσελίδα του διαδικτύου τα παρακάτω, τα οποία θεωρούμε ότι οφείλει να λάβει υπόψη κάθε πολιτικό στέλεχος της κυβέρνησης της πατρίδας μας:

« ... Ο Έιζα Τζένιγκς (Asa Jennings, 1877-1933) γεννήθηκε στο «Upstate», της Νέας Υόρκης των ΗΠΑ και για ένα διάστημα διετέλεσε μεθοδιστής πάστορας. Ήταν μέλος της YMCA (Χριστιανική Ένωση Νέων Ανθρώπων). Ξεκίνησε τη διεθνή καριέρα του ως εκπρόσωπος της YMCA στη Γαλλία, το 1918. Τον Αύγουστο του 1922, τοποθετήθηκε στη Σμύρνη, όπου ανέλαβε την τοπική YMCA, λόγω απουσίας του διευθυντή.

Μετά την κατάρρευση του ελληνικού στρατιωτικού μετώπου, χιλιάδες Έλληνες πρόσφυγες εισέρρευσαν στη Σμύρνη, αναζητώντας σωτηρία. Όταν ο τουρκικός στρατός, μαζί με ατάκτους κατέλαβε την Σμύρνη αρχές Σεπτεμβρίου, οι λεηλασίες και οι βιαιοπραγίες σε βάρος του χριστιανικού πληθυσμού αποκορυφώθηκαν με τον εμπρησμό της πόλης από τους Τούρκους. Οι Τούρκοι αποφάσισαν όλους αυτούς τους ανθρώπους να τους μεταφέρουν στο εσωτερικό της Ανατολίας, όπως έκαναν με την γενοκτονία των Αρμενίων, απόφαση, που θα τους οδηγούσε στην εξόντωσή τους. Παρόλο, που όλοι οι ξένοι υπήκοοι εγκατέλειψαν την πόλη, ο Asa Jennings παρέμεινε. Αργότερα, είπε ότι, αισθάνθηκε το χέρι του Θεού στον ώμο του, ενώ έγραψε: «Μου φαινόταν, ότι τα τρομερά, αγωνιώδη, απελπισμένα ουρλιαχτά, που εκλιπαρούσαν για βοήθεια, δεν θα έπαυαν να με κυνηγάνε σε όλη μου την ζωή». Βλέποντας τι γινόταν στην πόλη, πήρε το αυτοκίνητο της YMCA και επισκέφθηκε τον Μουσταφά Κεμάλ, ο οποίος του έδωσε την άδεια μεταφοράς των ελλήνων με πλοία, εκτός των ανδρών από 18 έως 45 ετών. Με δικά του έξοδα, με ένα ιταλικό πλοίο, μετέφερε, αρχικά, 2.000 Έλληνες στην Μυτιλήνη, όπου ναυλοχούσαν 20 πλοία, που μετέφεραν τον ελληνικό στρατό. Ζήτησε από τον στρατηγό Φράγκο να του διαθέσει τα πλοία για την μεταφορά των σφαγιαζόμενων Ελλήνων. Ο στρατηγός ζήτησε εγγυήσεις, ότι οι Τούρκοι δεν θα καταλάβουν τα πλοία και ότι τα αμερικανικά πολεμικά πλοία θα τα προστατεύσουν.

Ο Asa Jennings επέστρεψε στην Σμύρνη, πήρε από τον Μουσταφά Κεμάλ τις σχετικές εγγυήσεις, όπως και από τον αμερικάνο κυβερνήτη, Powells, ο οποίος του διέθεσε σκάφος και επέστρεψε στη Σμύρνη. Οι νέες διαπραγματεύσεις με τον στρατηγό Φράγκο δεν κατέληξαν κάπου και ο Asa Jennings, απογοητευμένος, τις πρώτες πρωινές ώρες, βγαίνοντας στο λιμάνι της Μυτιλήνης, είδε να εισέρχεται το πολεμικό πλοίο «Κιλκίς», κυβερνήτης του οποίου ήταν ο Ι. Θεοφανίδης. Συζήτησε μαζί του το θέμα και ο Ι. Θεοφανίδης τον έφερε σε επαφή με την ελληνική κυβέρνηση με κρυπτογραφημένα μηνύματα μέσω του ασύρματου του πλοίου. Έγραψαν μαζί ένα μήνυμα, που εστάλη κωδικοποιημένο στις Αρχές, στην Αθήνα. Το μήνυμα έλεγε: «Εν ονόματι του ανθρωπισμού αποστείλατε άνευ καθυστέρησης είκοσι σκάφη ευρισκόμενα εδώ και αδρανούντα δια να παραλάβουν λιμοκτονούντας Έλληνες πρόσφυγες εκ Σμύρνης. Έιζα Τζένιγκς. Αμερικανός πολίτης». Η απάντηση ήταν ποιος είναι αυτός. Ο Τζένιγκς απάντησε, ότι ήταν ο πρόεδρος της Αμερικανικής Επιτροπής Περίθαλψης, στη Μυτιλήνη. Η πρώτη απάντηση ήταν, ότι ο πρωθυπουργός κοιμάται. Ο Τζένιγκς απαίτησε να τον ξυπνήσουν. Στο επόμενο μήνυμα έλεγε ότι, ο πρωθυπουργός είχε να συγκαλέσει Υπουργικό Συμβούλιο και ρωτούσαν ποια προστασία προσέφερε στα ελληνικά πλοία. Ο Τζένιγκς απάντησε ότι, αμερικανικά πολεμικά θα τα προστατεύουν στην είσοδο και έξοδο από την Σμύρνη. Ο Τζένιγκς ρωτήθηκε, εκ νέου, αν «τα αμερικανικά αντιτορπιλικά θα προστατεύσουν τα πλοία, εάν οι τούρκοι προσπαθήσουν να τα καταλάβουν». Αν και μπορούσε να μην εγγυηθεί, απάντησε υπεκφεύγοντας: «Καθόλου χρόνος για συζήτηση λεπτομερειών. Οι παρεχόμενες εγγυήσεις θα πρέπει να θεωρηθούν ικανοποιητικές». Τέλος, ο πρωθυπουργός και το Υπουργικό Συμβούλιο απάντησαν ότι, κανένα πλοίο δεν μπορούσε να πάει στην Σμύρνη.

Στις 4 μμ, της 23ης Σεπτεμβρίου 1922, με τις διαπραγματεύσεις σε αδιέξοδο, ο Τζένιγκς έστειλε μήνυμα στο Υπουργικό Συμβούλιο, λέγοντας ότι, αν δεν λάβει ευνοϊκή απάντηση μέχρι τις 6μμ, θα τηλεγραφούσε χωρίς κώδικα, έτσι ώστε το μήνυμα να γίνει γνωστό παντού, περί του ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν επέτρεπε ελληνικά πλοία να σώσουν Έλληνες πρόσφυγες, που τους περίμενε βέβαιος θάνατος ή ακόμα χειρότερα. Ο εκβιασμός έπιασε! Λίγο πριν τις 6μμ ήλθε η απάντηση: «Όλα τα πλοία τίθενται υπό τις διαταγές σας για να απομακρυνθούν οι πρόσφυγες από την Σμύρνη». Ο Τζένιγκς είχε γίνει ναύαρχος όλου του ελληνικού στόλου! Ο κυβερνήτης Θεοφανίδης συγκαλέσε συγκέντρωση των καπετάνιων των εμπορικών πλοίων στο «Κιλκίς», όπου τους ανακοίνωσε να ετοιμάσουν τα πλοία μέχρι τα μεσάνυκτα, διαφορετικά θα περνούσαν Στρατοδικείο με συνοπτικές διαδικασίες. Εννέα πλοία, «Τα πλοία της Συμπόνιας», απέπλευσαν τα μεσάνυκτα με τον Τζένιγκς στο προπορευόμενο «Προποντίς» με αμερικανική σημαία. Ο στόλος, συνάντησε το αμερικανικό Lawrence, ο καπετάνιος του οποίου κάλεσε τον Τζένιγκς να συνεχίσει το ταξίδι του με αυτόν. Ο Τζένιγκς αρνήθηκε(!) και παρέμεινε στη γέφυρα του «Προποντίς».

Εν τω μεταξύ, οι Τούρκοι χαλάρωσαν τα μέτρα, επέτρεψαν τα πλοία να δέσουν στην προβλήτα του σιδηροδρόμου και επιμήκυναν την προθεσμία από 7 σε 11 ημέρες. Στις 24 Σεπτεμβρίου 1922, οι πρώτοι πρόσφυγες, ηλικιωμένοι, γυναίκες και παιδιά είχαν διασωθεί. Στις 26 Σεπτεμβρίου, ο Τζένιγκς επέστρεψε με 17 πλοία, ενώ την επομένη τρίτη ημέρα ήλθε και ένας μεταγωγικός στόλος ναυλωμένος από Βρετανούς. Μέχρι την 1η Οκτωβρίου 1922, 180.000 πρόσφυγες είχαν μεταφερθεί από την Σμύρνη. Το τελευταίο πλοίο απέπλευσε 6 ώρες πριν την εκπνοή της τουρκικής διορίας.

Κατόπιν, ζητήθηκε διορία για άλλες 8 ημέρες, κατά τις οποίες τα ελληνικά πλοία μετέφεραν και άλλους πρόσφυγες από τα κοντινά λιμάνια του Αϊβαλί, Βουρλών και Τσεσμέ, όπου περίμεναν για δύο εβδομάδες, ανεβάζοντας τον αριθμό των διασωθέντων στις 300.000».

Ο ανωτέρω φιλέλληνας, ανέλαβε πρωτοβουλίες πολύ παραπέρα από τα υπηρεσιακά του καθήκοντα και κατόρθωσε με προσωπικές του ενέργειες, διαπραγματεύσεις και «μεθοδεύσεις», να σώσει χιλιάδες κυνηγημένους και κακοποιημένους συνανθρώπους του, οι οποίοι ήταν οι παππούδες και οι γιαγιάδες πολλών εξ' ημών. Η αυτοθυσία του ανθρώπου αυτού ήταν παροιμιώδης και το ελληνικό έθνος του οφείλει μεγάλη ευγνωμοσύνη. Κατόπιν όλων των παραπάνω, δεν περιποιεί τιμή στην πατρίδα μας το να μην υπάρχει μια οδός στην πρωτεύουσα της Ελλάδος αφιερωμένη στο όνομά του, ώστε να διατηρείται άσβηστο στη μνήμη των Ελλήνων, τι προσέφερε στην πατρίδα μας και στον Ελληνισμό η προσωπική πρωτοβουλία ενός συνανθρώπου μας φιλέλληνα, που τον συγκινούσε το ενδιαφέρον και η αλληλεγγύη για τους Έλληνες, χωρίς να έχει καν ελληνική υπηκοότητα, αλλά ούτε και θέση εξουσίας στο ελληνικό πολιτικό σύστημα.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω,

Ερωτώνται οι κ. κ. Υπουργοί:

1. Προτίθεσθε να ονοματίσετε οδό στην Αθήνα με το όνομα του ευεργέτη του ελληνισμού, Έιζα Τζένινγκς (Asa Jennings), τιμώντας τις σωτήριες ενέργειες και πρωτοβουλίες που έλαβε ο εν λόγω προς διάσωση εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων από βέβαιο θάνατο, κατά την καταστροφή της Σμύρνης, το 1922;
2. Σκοπεύετε να λάβετε τις απαραίτητες πρωτοβουλίες, ώστε, αφενός, να συμπεριληφθεί η αναφορά στο έργο του παραπάνω φιλέλληνα στη σχολική ύλη της Α'βάθμιας και Β'βάθμιας εκπαίδευσης, και αφετέρου, να διοργανωθούν επετειακές εκδηλώσεις προς τιμή του, κατά τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων ανάμνησης των γεγονότων της καταστροφής της Σμύρνης, που ενίοτε παραθέτουν πολιτιστικοί φορείς της χώρας, οι οποίοι βρίσκονται υπό την αιγίδα της αρμόδιας Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης;

Ο ερωτών Βουλευτής

ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ